

Izhaja razen nedelj in praznikov vsak dan ob 10. uri dopoldne.

Uredništvo je v Ljubljani, Frančiškanska ulica št. 6/1, Učiteljska tiskarna.

Dopise frankirati in podpisati, sicer se jih ne priobči. Rokopise se ne vrača.

Oglaš: Prostor 1 mm x 55 mm po K 1'50. Uradni razglaš, poslano ter notice isti prostor K 2'—. Pri večjem naročilu popust.

NAPREJ

Glasilo jugoslov. socijalno-demokratske stranke.

Telefonska št. 312.

Naročnina: Po pošti ali z dostavljanjem na dom za celo leto K 240, za pol leta K 120, za četrt leto K 60, za mesec K 20. Za Nemčijo celo leto K 812, za ostalo tujino in Amerika K 860.

Reklamacije za list so poštne proste.

Upravništvo je v Ljubljani, Frančiškanska ulica št. 6/1, Učiteljska tiskarna.

Ljubljanskim volilcem. Delavci! Socijalisti!

Volitve v ljubljanski občinski odbor se vrše dne 26. aprila t. l.

Socijalno demokratska stranka se volitev udeležiti in vas tem potom kliče v svoje vrste. Vas vse, ki si morate služiti kruh z delom svojih rok in svoje glave.

Delavci, ročni in duševni! Vi ste v Ljubljani večina. Ali potrebne edinstveni med vami. En del celo še vedno tlačani svojemu največjemu sovražniku, kapitalizmu, ki ga goljufa z mamljivimi gesli nacionalnega šovinizma ali verske nestrpnosti. Bolj ko kdaj prej grozi v sedanjosti dobi nenasitni kapitalizem uničiti vašo svobodo. Ubija vas telesno in zaslužuje vas duševno. Spoznajte svoje prave interese, združite se in sklenite trdno svoje vrste!

Socijalno demokratska stranka uvideva, da boj za obstanek, borba za košček kruha izčrpa vse telesne in duševne sile delovnega ljudstva. Prepričana je in odkritosrčno izjavlja, da je izboljšanje njegovega gospodarskega položaja prvi predpogoj vsemu kulturnemu in pravemu napredku. Zagotovo si torej najprej krih in stanovanje in druge nuje življenske potrebščine — vse drugo nam bo navrženo! — Če se to naše mišljenje imenuje materializem, potem nas ni prav nič sram, ako nas paši nasprotniki, ki pod lažljivo krinko narodnih, kulturnih in verskih stremiljenj skrivajo svoje dobičarske naklepe, zmerjajo in sramote, da smo materialisti.

Socijalno demokratska stranka hoče ostati zvesta svojim socijalističnim idealom bodočnosti. Prepričana je, da se sedanjí kapitalistični družabni red škodljiv za delovno

ljudstvo in da ga je treba zrušiti. Ali občina ni oni megdan, na katerem se bo izvajal odločilni boj med kapitalizmom in novim družabnim redom. Zato se socijalno demokratska stranka v občinskem odporu ne namerava omejití na golo kritiko in opozicijo, temveč se hoče v občinski upravi udeleževati dela in pozitivno sodelovati in hoče zastaviti svoje sile v dosegu realnih in dosegljivih ciljev sedanosti.

Važne socijalno-gospodarske naloge čakajo rešitve v občinskem odboru ljubljanskem. Prehrana, preskrba s kruhom in mesom, skrb za zdravje, ubožna preskrba. Ali najvažnejše je stanovanjsko vprašanje. Stanovanjska skrb leži kakor težka mora nad Ljubljano. Koliko družin je brez strehe, koliko družin išče zavetja v barakah in vagonih, koliko družin je stlačeni in nakopičeni v tesnih stanovanjih! Rodbinsko življenje je uničeno, otroci hirajo telesno in propadajo moralno. Stanovanjsko vprašanje vpije po rešitvi. Ali tega vprašanja ne bo rešila ne država, ne privatni kapital, rešiti ga more edinele občina. Stanovanjsko vprašanje je prva točka socijalističnega občinskega programa. V tem oziru bo socijalnodemokratska stranka predložila občinskemu odboru svoj lasten načrt in bo zastavila vse sile, da se bo ta načrt tudi uresničil.

Delavci! Socijalisti! Zreli ste, da se sami upravljate. Vzemite v svoje roke samopravo ljubljanskega mesta! Sklenite trdno svoje vrste in potem bo bela Ljubljana Vaša in socijalistična!

Ljubljanska krajevna organizacija JSDS.

Če kaj ne pride...

Beograd, 16. aprila. Če ne pride kaj posebnega vmes, bo splošna debata o ustavi končana povprečno v desetih dneh. Predsedništvu ustavotvorne skupščine je došlo kakih 130 predlogov za izpremembo in za dopolnila nekaterih členov ustave.

Če ne pride kaj posebnega vmes — kaj pa pride? Solnce smo že imeli, sedaj imamo dež in sneg, ne preostaja torej nič drugega, kakor da vzame Korošec v svoje roke „črne bukve“ in naredi točo.

Nečuvono!

LDU, Beograd, 15. aprila. Danes so se v prostorih Narodne banke sestali italijanski in naši delegatje k trgovinskim pogajanjem. Italija je bila zastopana po gg. Lucioliju, Carpioriju in Silveriniju, našo državo pa so zastopali dr. Trumbić, dr. Žerjav, Vazo Kukić, dr. Ninčiča ni bilo k seji. Ministrstvo za trgovino in zunanje ministrstvo še nista dali instrukcij našim delegatom, zato bo vlada najbrže sama vodila pogajanja. Na prvem sestanku je govoril Luciolij, ki je naglašal potrebo čim ožjih trgovinskih odnošajev med Jugoslavijo in Italijo.

V Rapallu so sklenili zastopniki naše države z Italijo debelo prijateljstvo. Prvi plod tega prijateljstva je bila velika izgrba slovenskega ozemlja, drugi plod bo pa taka trgovska pogodba med našo državo in Italijo, kakoršna bo v korist Italijanov.

Trgovska pogodba z Italijo ni samo političen akt, ki interesira samo tisto gospodo, ki se peča z »visokim« politiko, ampak je zadeva, ki silno interesira tudi delavstvo. Delavstvo ne more molčati, kjer se očividno prodajajo naši delavski interesi!

Vsaka država ima poleg drugih ciljev tudi tega, da zagotovi vsem svojim državljanom ugoden materialen obstanek. Zato skrbi vsaka dr-

žava, da se od tujih gospodarskih uplivov kolikor mogoče osvobodi in da razvije svoje kmetijstvo, svojo obrt in svojo trgovino in industrijo najmanj tako daleč, da pokrije svoje lastne potrebe, ali pa da celo izvažajo svoje pridelke in izdelke. Naša država, kakor izgleda, te skrbi za svojo industrijo in za svoje delavstvo nima, pač pa jo bo imela za lahe.

Danes ve vsak političen analfabet, kaj išče laška vlada na Balkanu. Lahi v svoji deželi nimajo surovin, Balkan pa jih ima več kot dovolj. Zato hočejo Lahi dobiti v roke poceni surovine, te prevažati v laške fabrike in fabrikate zopet prodajati nam nazaj kolikor mogoče drago. Če bi naša država imela kaj razuma za smotreno industrijsko politiko v naših krajih in nekoliko srca za naše delovno ljudstvo, ki mora danes bežati v Ameriko s trebihom za kruhom, bi pač gledala, da se vzdigne naša lastna produkcija, ki bi v prvi vrsti zaposljevala naše domače delavce, in šele to, kar ostane, eventualno izroči tujim eksploatacij ali pa še tega ne. Ne bo torej dovolj, da bo naša delavstvo pritisnila konkurenca nemškega in angleškega blaga — mi sami bomo omogočili še Lahom, da bodo živeli na naše stroške!

To je ena stran trgovske pogodbe med nami in Lahi. Druga je pa

politična, a nič manj interesantna. V Rapallu so se gospodje dogovorili, da bodo imenovali takoj po ratifikaciji rapalske pogodbe posebne komisije za sklepanje trgovske pogodbe. In imenovali so jih. Človek bi sedaj mislil, da bodo te komisije zbiralale potreben statističen material, da se bodo vršile važne konference po trgovskih, industrijskih in delavskih zbornicah na poziv same vlade, z eno besedo, da se bodo vršile najobsežnejše priprave za tako važno in v praktično življenje globoko segajočo zadevo. Toda kaj se je zgodilo? Čujte in strmite:

»Ministrstvo za trgovino in zunanje ministrstvo še nista dali instrukcij našim delegatom, zato bo vlada najbrže sama vodila pogajanja!

To je prvovrsten škandal, kakoršnega zgodovina še ne pozna! Vlada povabi zastopnike tuje države v našo prestolico, da se z njimi dogovarja preko svojih delegatov. Tuji delegatje pridejo, naši pridejo tudi, a izjaviti morajo, da nimajo nič za povedati. Kaj si bodo mislili in si morajo misliti tujci o naši državi?!! Za nas je ta pojav naravnost nepojmljiv. Ali so naši delegatje take lenobe, da se niso brigali za nič, ali pa vlada. Sramota bi bilo prvo, a še večja sramota je drugo.

Nekoliko razumljivejša pa nam postaja stvar, če pogledamo imena delegatov. Naši delegati so: dr. Trumbić, dr. Žerjav in Vasa Kukić.

Rešitev zagonetke leži v prvem imenu. Dr. Trumbić je bil naš prvi vnanji minister in pred tem predsednik Jugoslovenskega Odbora. Njegov najhujši nasprotnik je bil in je še Pašić. Iz raznih danes objavljenih zgodovinskih dokumentov je razvidno, da je imel Pašić z Lahij sklenjene svoje za Hrvate in Slovence neugodne pogodbe že zdavnaj pred Rapallom in tudi pred pariško konferenco. Kot spreten diplomat pa je znal pustiti Trumbića toliko v ospredje, da je moral te pogodbe podpisati ne Pašić, ki jih je dogovoril, ampak Trumbić, ki je dalmatinski Hrvat. Če se danes kdo pritožuje nad Pašićem zaradi teh pogodb, pa reče stari gospod: »Ali sem jaz podpisal? On je to storil, Hrvat, ne jaz!«

Tudi sedanjí položaj je tak. Več kot verjetno je, da je laško-jugoslovenska trgovska pogodba že zdavnaj dogovorjena stvar in to, kar se sedaj odigrava v Beogradu, je samo hinavska farsa in pesek v oči. Pašić ponavlja svojo staro igro: Kar je on sklenil že zdavnaj, naj danes podpišejo drugi, in sicer v imenu Hrvatov dr. Trumbić, v imenu Slovencev pa dr. Žerjav. Če ljudje s pogodbo ne bodo zadovoljni in če bodo naši gospodarski krogi in naši delavci nezadovoljni, bo pa zopet rekel: »Ali sem jaz podpisal? On je podpisal, Hrvat Trumbić in on je podpisal, Slovenec Žerjav!«

Ma Pašić ga zna!

Konstituanta.

LDU Beograd, 16. apr. Današnje sejo ustavotvorne skupščine je otvoril predsednik dr. Ribar ob 9.30. Besedo je dobil zemljoradniški disident Milan Miloradović, ki je govoril v imenu samostojne kmetijske stranke, v katero je vstopil. Govoril je o ustavi, ki zagotavlja enotno državo, vlado in zakonodajno telo pod dinastijo Karagjorgjevičev. Nadalje je govoril proti včerajšnjim izjavam dr. Korošca ter je izjavil, da bo glasoval za ustavo, ki zadovoljuje potrebo naroda in države. Zatem je govoril proti Avramovičevi stranki, ki je bila v ustavnem odseku za to ustavo, sedaj pa govori v skupščini proti njej.

Za njim je govoril dr. Šurmin (Narodni klub), ki je oporekal izvajanjem ministra Draškovića po včerajšnjem govoru dr. Korošca. Govoril je o načinu dela v ustavnem odseku, Trdi, da od 1. 1918 do 1. 1920 ni predlagalo ničesar glede izenačenja zakonov in uveljavljenja ustave. Graja, ker je vlada predložila skupščini ustavni načrt brez obrazložitve. Edino Potič je kot minister za konstituanto izdelal načrt, ki je bil tiskan z obrazložitvijo, drugi ministra za konstituanto pa niso ničesar delali. Nadalje je govoril oporekal poročevalcu, ki ni sprejel nekaterih principov in ker svojega postopanja ni obrazložil. Navaja hrvatsko ustavo od 1. 1868 ter pravi, da je vsebovala liberalnejše določbe kakor pa predloženi načrt.

Minister za konstituanto Marko Trifković: Na primer? Navedite konkreten primer!

Dr. Šurmin: Nisem prišel semkaj da bi polagal izpit. (Glasovi: Zakaj ne poveste?) Izdelovanje ustave je šlo skozi različne faze. Prvi minister za konstituanto dr. Kramer ni storil ničesar. To je bilo v času koncentracijskega kabineta. V naslednjem demokratsko-socijalističnem kabinetu ni minister demokrat zopet ničesar storil. Nato je došla Protičeva vlada in tedaj je Stojan Protič kot ministrski predsednik in minister za konstituanto izdelal ustavni načrt ter predlagal v njem ono, proti čemer se sedaj bore njegovi tovariši v radikalni stranki. Liuba Davidović in

minister za konstituanto sta konstatirala, da je sedanjí ustavni načrt izdelan sporazumno. Sporazuma pa ni bilo. Za sporazum je potrebno privoljenje vseh strank, ki jim je za prosep naše domovine in njenega napredka. Ugotavljam, da se v to svrhu ni ničesar storilo. Mi smo delali v ustavnem odseku, dokler ni došlo do principijelnih vprašanj, ka-

Proračun ministrstva prosvete.

LDU Beograd, 16. aprila. (ZNU.) Kljub temu, da se je finančni minister resno trudil, da bi se debata o proračunu za leto 1921/22 končala za časa, to je do 20. t. m., se je izkazalo, da je to nemogoče, ker so se doslej vršili šele štirje proračuni. Debata o proračunih ne bo mogla biti končana pred koncem prve polovice maja. Razen proračuna ministrstva za promet je na dnevnem redu sedaj tudi proračun prosvetnega ministrstva, ki znaša skupaj 235 milijonov 500.000 dinarjev. dočim je znašal lani ta proračun za Srbijo in Črno goro 67.808.852 dinarjev. Z ostale pokrajine pa 368.749.707 kron. Ta povišek gre večinoma na račun povečanja števila učiteljev in profesorjev. Potem na račun kulturnih in humanitarnih društev in na račun zvišanih subvencij za gledališča. Izdatki za srednješolski in ljudskošolski pouk so bili za več kakor dvojno zvišani. Minister prosvete je v spremnem pismu finančnemu mini-

strstvu obrazložil te izdatke in izjavil, da so neobhodno potrebni kulturnemu napredku naše mlade države, ki je v tolikih bojih in vojni precej zaostala v kulturnem oziru. Treba nam je več šol, več učiteljev, in več gledališč, katerim ne smemo odrekati važnosti za narodno vzgojo. Beograjskemu gledališču, ki se šele obnavlja in razvija, je nakazana subvencija 3.527.444 dinarjev, skopljanskemu 1.025.000 dinarjev, novosadskemu 813.300 dinarjev. Potujočim gledališčem v Bitolju in Kragujevcu je nakazana subvencija 50 tisoč dinarjev. Kar se tiče zagrebskega in ljubljanskega gledališča, so izdatki za nju mnogo manjši, ker sta se začeli razvijati že pred vojno. srbska gledališča pa so bila tedaj porušena. Razprava o proračunu prosvetnega ministrstva bo trajala najmanj dva do tri dni. Verjetno je, da se ta proračun ne bo skoro nič reducirail.

Stavka angleških rudarjev.

London, 16. aprila. Vsled sklepa železničarjev in transportnih delavcev, da ne vstopijo v stavko, sklicuje izvrševalni odsek rudarjev za jutri sejo rudarjev, da prouči postopanje, ki naj ga zavzame.

Za potek in izid velike rudarske stavke na Angleškem je vevlažen ukrep železničarjev in transportnih delavcev, da rudarjev ne bodo podpirali s štrajkom. S tem sklepom je enotna delavska fronta razbita in vlada oziroma kapitalisti so zmagnali nad rudarji mnogo bližje kakor pred nekaj dnevi.

Če angleški rudarji s svojimi zahtevami propadejo, potem se bo zgodilo, da bodo angleški delavci morali nazaj, mezde se jim bodo začele zniževati in angleški delavec, ki je hotel s štrajkom potegniti tudi srednjeevropskega svojega tovariša navzgor, bo moral sam navzdol.

Znižanje mezd angleškim delavcem bo gospodarsko krizo v Evropi poostriilo. Angleška konkurenca bo postala v doglednem času zelo akutna in bo pritisnila na cene produktov tudi v Nemčiji in na Češkem, torej v deželah, odkoder dobivamo mi mnogo blaga. Padec cen industrijskih produktov bo imel pa važne posledice tudi za naše industri-

sko delavstvo in premišljevali bo treba prav resno, kako se bomo mogli izogniti vedno naraščajoči brezposelnosti.

Nemčija in Francija.

Berlin, 16. aprila. Kakor poroča »East Europe« je Briand v zborničnem odseku za zunanje posle govoril o nameri, pričeti posvetovanja zavezniški, da se stori sklep glede novih odredb, potrebnih proti Nemčiji. Te odredbe so bile tudi predmet dopoldanske konference v Elyseeju. Nove odredbe se bodo nanašale ne le na zasedbo novih delov nemškega ozemlja, marveč tudi na gospodarske stvari. Razmotrivalo se bo tudi gorenje šlezijsko vprašanje, katerega nameravajo rešiti v zmislu mirovne pogodbe.

Berlin, 16. aprila. Pogajanja glede novega koraka, ki bi se napravil od nemške strani v vprašanju reparacij, se nadaljujejo. Pri sedanjih posvetovanjih se gleda zlasti na to, da se novi načrt za obnovo severne Francije izdela še pred 1. majem. Sodelovanje pri obnovi je zamišljeno tako, da bi se nemška industrija udeležila kot podpodjetnik in v uporabo nemških delavcev in nemškega materiala. Predlog bi vseboval tudi jamstva, da francoska industrija in francosko delavstvo ne bi trpelo škode pri aktivni udeležbi nemške industrije pri obnovi.

Nemški listi javljajo dodatno k tem vestem, da pripravljata francoska vlada za 1. maja t. l. mobilizacijo enega dela svoje armade, da izvede svoje načrte.

ČEŠKOSLOVAŠKA IN AVSTRIJA.

Praga, 15. aprila. Na poslednji seji se je končalo posvetovanje o prvem delu obsežnega dogovora med Avstrijo in Češkoslovaško. V tretjem branju, so se razen dveh pridržkov sprejele te točke: 1. Načrt za splošni del trgovinske in prometne pogodbe; 2. načrt za zaključni protokol k splošnemu delu, ki se nanaša na trgovinsko pogodbo; 3. načrt protokola o parafiranju pogodb; 4. načrt o olajšavah prometa na meji; 5. načrt veteranske pogodbe; 6. načrt dogovora o vzajemnem priznavanju svedočb za pregledano blago; 7. načrt dogovora o vzajemnem priznavanju znakov na strelnem orožju. — Poleg tega se je obnovil samostalen dogovor za olajšanje železniškega prometa in pripravilni načrt za zdravniško prakso v obmejnih krajih.

Politične vesti.

+ Izstop Stojana Provića iz radikalne stranke še ni gotova stvar. Kakor javljajo iz Beograda, klub radikalnih poslancev se ni zavezal nobenega stališča glede slučaja Stojana Provića, ki je v svoji izjavi o »Obznanju« odkrito izjavil, da ni več član radikalne stranke, ako se izreče vladi zanj. Radikalci sidiijo, da ta izjava še ne pomenja definitivnega izstopa Stojana Provića iz stranke ter pričakujejo od njega direktnega pisma. — Cela afera med Stojanom Provićem in radikalci izgleda kakor dogovorjena igra in prav nič čudnega ne bi bilo, če bi radikalci lepega dne pustili svoje dosedanje demokratske zavezanike na cedilu in se zvezali s svojimi stari prijatelji.

+ Nov muslimanski klub. Kakor poroča »Jutarnji list«, so imeli poslanci iz južne Srbije in Makedonije včeraj poslednji sestanek z zastopniki vlade radi ureditve agrarnega vprašanja v južnih krajih. Zastopniki vlade so jih skušali pridržati na strani vlade ter so jih nagovarjali, naj ne izstopijo iz radikalnega in demokratskega kluba, vendar pa niso imeli uspeha. Svoči so ti poslanci posetili predsednika dr. Ribarja in ga obvestili o svojem izstopu in osnovanju posebnega muslimanskega kluba. Dr. Ribar je odkazal novemu klubu prostore poleg prostorov Narodnega kluba. Novi muslimanski klub šteje 14 poslancev. — Če se novi klub res organizira, potem utegne priti vlada ob večino še pred sprejetjem nove konstitucije.

+ Nava akcija Stojana Provića. V parlamentarnih krogih trdijo, da stoji gotov

član Jugoslovenskega in Narodnega kluba ter opozicije v muslimanskem klubu v zvezi s Svetozarom Protićem, ki naj bi v družbi z nezadovoljnimi člani radikalnega kluba prišel z akcijo za sestavo opozicijskega bloka. Namen tega bloka bi ne bil, vreči vlado, temveč prisiliti jo k sporazumu glede ustave, za katero bi se izrekli večina poslancev Srbov, Hrvatov in Slovencev. — Tako se glasi eno izmed zadnjih beograjskih poročil. Zanimiv je konec tega poročila, kjer pravijo, da je potrebna ustava, ki bi se sklenila v sporazumu z večino poslancev Srbov, Hrvatov in Slovencev. Ali za sedanjim predlog ustave ni »večine«? Kaj pomeni to?

+ Zagrebška vlada. »Riječ« poroča, da je zagrebška pokrajinska vlada izpolnjena na naslednji način: Poverjenik za prosveto je bivši minister Tugomir Alau-pović, poverjenik za pravosodje pa Jovan Jovanović.

+ Žalostni patriotje. Iz Beograda javljajo uradno: Vest nekaterih tukajšnjih listov, o sklepu ministrskega sveta, da se bo 16. april obhajal kot narodni praznik, izhaja iz neinformiranosti. Ta dan se praznuje v Češkoslovaški. — Škoda!

+ Naprej ne vem, nazaj ne smem. General Wrangel se je obrnil na maršala Focha in na francoske generale s prošnjo, da se zavzamejo za ohranitev njegove vojske. Govori se, da se zveza narodov baže intenzivira za to vprašanje. — Z druge strani pa poročajo, da general Wrangel ponuja naši vladi 25 tisoč kozakov in da se naša vlada še ni odločila ali naj to ponudbo sprejme ali ne. Naš svet se bo pač vprašal, čemu nam Wrangel (recte: Francozje) ponuja svoje kozake? Če hočejo ti ljudje delati, bodo že kod dobili delo in naj se mirno vrnejo ali domov ali pa naj se razkrope po svetu. Če pa se hočejo vojskovati, naj pa gredo v francosko tujsko legijo, ker mi imamo menda že dovolj vojske.

+ Spopadi med fašisti in komunisti. Listi javljajo iz Livorna: Na zborovanju, na katerem bi es moral skleniti končno splošne stavke, je prišlo do spopada med fašisti in komunisti. Komunisti, ki so jih fašisti potisnili nazaj, so pobegnili v sopsloppje, kjer ima republikanska stranka svoj sedež. Prišlo se je streljanje, na katero so komunisti odgovorili. Fašisti so zapalili poslopje. Dve osebi sta mrtvi, deset pa ranjenih, med njimi ena težko. 15 oseb je bilo aretiranih.

+ Rusko-romunski dogovori. Brzjavka iz Moskve poroča, da je bil Litvinov imenovan za zastopnika sovjetske Rusije ob priliki rusko-romunskih dogovorov v Revalu. Dogovori prično začetkom maja.

+ Rusko-gruzinske bojševiške čete so zasedle Erivan v Armeniji. Armenske čete se bojujejo, samo še na ozkem pasu svobodnih tal.

+ Enotna Turčija? Iz Aten javljajo, da je celotna carigradska vlada demisionirala. Nova vlada se ne bo imenovala, temveč se prizna angorska vlada za vso Turčijo. — Če ta brzjavka za danes morda še nima resnične podlage, je pa gotovo, da se prej ali slej uresniči.

+ Portoroška konferenca se odprla glasom nekega rimskega poročila 30. t. m.

POZORI! PEVCII POZORI!

Dne 24. aprila zapojemo na novem pokopališču par žalostnih in spomin lanskega leta na Zaloški cesti padlim žrtvam. Pevci »Svobode« pridite danes ob pol 8, k vaji v Šel. ulico in privedite s seboj par pomožnih pevcev, po možnosti I. ten. In II. basov! Pridite čisto gotovo!!!

Dnevne vesti.

Prvi naskok prevratnih elementov. — Zgodbe o prevratnih elementih, katere smo pripovedovali našim čitateljem, niso bile brez podlage, zato sta imela »Slov. Narod« in »Jutro« popolnoma prav, da sta pozivljala na pomoč policajdemokraciji. Čujte in ne ustrašite se preveč! Ti prevratneži in večni zabavljaci čez Jugoslavijo, kakor bi trdila »Slov. Narod« in policajdemokratsko »Jutro« so se predznili, da so v soboto javno stopili v akcijo. Zgodilo se je tako-le: Ker vsled neprestanih kritik in zahtev po odpravi gnolobe in koruptnih razmer pri ljubljanskem gledališču v resnejših ljubljanskih časnikih ni prišlo do nikakršnega izčiščenja razmer v gledališču in njegovi koruptivni upravi, je slovenska poštena akademska mladina, ki še ni izgubila popolnoma vsega smisla za pravo umetnost, priredila v sobotni predstavi

»Tosca« demonstracijo proti upravi, posebno proti njenemu nositelju dirigentu in opernemu ravnatelju Rukavini. Demonstracije so se dogodile v odmoru po prvem dejanju in v začetku drugega dejanja. Svojo duševno in časovno zaostalost so dokazali posebno nekateri neznačajnejši akademiki, ki so zelo pridno hlapčevali (zakaj?) gosposdu Rukavini. Vnovič pa lahko ugotovimo, da je policajdemokratski režim v najhujšem cvetju. Gospodom okoli »Jutra« in njihovemu otroku Rukavini na tem čestitamo. Tudi v caristični Rusiji je bilo tako! Toda treba je, da pribijemo, da niso bile demonstracije naperjene proti pevcu Kovaču, radi njegovega incidenta z gosp. Kogojem, nego proti upravi in gnilemu režimu v ljubljanskem gledališču. Zelo značilno je, da je stala ljubljanska policija med zaslišavanjem aretiranih akademikov v neprestani telefonski zvezi z uredništvom »Jutra«.

Nastop ljubljanske policije ob priliki zadnjih dijaških demonstracij v ljubljanski operi je navzroč občinstvo z ogorčenjem obsojalo. — Mi podrejenim organom tega postopanja ne štejemo toliko v zlo, ker oni morajo izvrševati dana povelja, pač pa bi bilo jako interesantno konstatirati, kdo je policijskim organom taka povelja dal?

Zanimive vesti. Intendanca ljubljanskega narodnega gledališča je na svoji seji, v nedeljo dopoldne na predlog Rukavine in ob viharjem pritrdjevanju nekega milijonarja sklenila, da se od včeraj naprej imenuje dosedanje dijaško stojšče policijsko stojšče. Dostop do njega imajo samo detektivni in politični. Nadalje je sklenila kaznovati ljubljance s tem, da bo gledališče za 14 dni zaprto, da pridejo gospodje do sape.

K občinskim volitvam v občini Vič-Glince. Odbor krajevne pol. org. JSDS Vič-Glince naznanja vsem sodrugom, da je krajevna organizacija vložila samostojno kandidatsko listo za občino Vič in ni sklenila z nobeno stranko kompromisa. — Prosimo sodruge, da pojasnijo to našim somišljenikom, ker nasprotniki agitirajo s tem, češ, da smo sklenili kompromis. — Kandidatsko listo objavimo naknadno.

Jugoslovensko novinarsko združenje, sekcija Ljubljana, je proglasilo delno zaporo, obvezno za vse člane Jugoslovenskega novinarskega združenja, nad ljubljanskim dnevnikom »Jugoslavijo« radi zadeve, ki je za stanovsko organizacijo principijelna značaja.

Cena mesa. Deželna vlada je naročila mestnemu magistratu ljubljanskemu, da naj določi za prodajo govejega mesa primerne maksimalne cene. Ako bi se mesarji protivili prodajati meso po maksimalnih cenah, naj mestni magistrat postopa proti njim z vso strogostjo ter jim odvzame tudi obrtno pravico ter poslovne prostore.

Kako znajo steklarski podjetniki računati steklo? Iz Zagorja poročajo: Za en šok zaračunajo 165 kron. Delavcu pa plačajo 9 kron. Javnost naj sama sodi, je-li so opravičeni steklarji vsaj malo zahtevati zvišanje svojih plač. — Ako bo delavstvo stopilo v stavko, smo prepričani, da bo vsa javnost na strani delavstva. — Vlado pa tudi opozarjamo, naj si to zapomni, ker po našem mnenju je to izkoriščanje odjemalcev kakor tudi delavstva.

Opozarjamo na današnji koncert »Ljubljanskega Zvona«.

Priglasitev terjatev intendanci za Slovenijo v likvidaciji. V smislu odloka deželne vlade za Slovenijo se pozivljajo vsi, ki imajo še kako terjatev do vojaške intendance za Slovenijo za vojaške nabave, najemnine itd. za čas od preobrata do vključno 31. VIII. 1919 da prijavijo te terjatve vojaški Intendanci za Slovenijo v likvidaciji v Ljubljani najkasneje do 31. maja. Na prijave po navedenem roku se radi zaključitve likvidacije ne bo več oziralo. Odškodnine glede zaplenjene priloge itd. oficirjev, ne pridejo tu v poštev, ker zadeva še ni končnoveljavno rešena.

Premog. Stranke, ki imajo izkaznice B bivše nbožne akcije, dobe premog na nakaznice mestnega magistrata in sicer 150 kg za 16 K v naslednjem redu: v torek 19. t. m. črke L, M, N, v sredo 20. t. m. O, P, R, v četrtek 21. t. m. S, Š, T, in v torek 26. t. m. U, V, Z.

Izvoz svežega mesa in prašičev. Kompetentne švicarske veterinarne oblasti so zabranile uvoz svežega mesa in prašičev za mesec april 1921. Vsled tega poverjenišvo za kmetijstvo za ta čas ne dopušča nakladanja in odpravljanja svežega mesa in prašičev, namenjenih za izvoz v Švico.

Iz stranke.

Oklic podružnicam JSDS celjskega okrožja. Vse podružnice politične organizacije, ki bodo v svojih okrajih proslavljale prvi maj, naj nam takoj javijo, da jim moremo preskrbeti govornike.

Iz strok. organizacije.

MEZDNO GIBANJE RUDARJEV V HRASTNIKU IN ZAGORJU.

V mesecu oktobru leta 1920, je podjetnik ugasnil eno peč v Zagorju in eno v Hrastniku. V Zagorju so delali samo sedem, v Hrastniku devet dni v 14 dneh. Da je delavstvo na plačah trpelo, je jasno. — Vsaj je pa tudi vsak delavec na predelumu od 1000.— do 2000.— kron dolžan podjetniku. Podjetnik se je izgovarjal, da je bil primoran k temu koraku vsled velike konkurence iz Češkoslovaške in Nemške Avstrije. Strokovna komisija je sporazumno z vlado intervenirala pri raznih ministrstvih v Beogradu radi uvozne carine, da bi se na ta način preprečila konkurenca. Vlada je to tudi obljubila. Enako se je izvozna carina znižala. Stori se je torej vse, kar se je pač moglo.

Podjetništvo ima sedaj dovolj naročil, da takoj začne lahko obratovati s polnim obratom, to je, v Zagorju na obeh in v Hrastniku na obeh pečeh.

Ker so se delavci tako zadovoljili, da ne morejo več iz teh dolgov, so sklenili predlagati podjetništvu zahteve po zvišanju mezd. Podjetnik je pa, namesto, da bi uvidel upravičene zahteve delavstva, izdal na delavstvo poziv, da vsak, kdor se brani delati po starih mezdah, naj se javi ter je z dnem 10. t. m. odpustil. Razume se, da je delavstvo obeh tovarn soglasno sklenilo vzeti vsiljeni jim boj na znanje.

Če se podjetnik ne premisli, bo to prvi boj v teh tovarnah, kajti do sedaj se je izvedlo redno mirnim potom vsako mezdn gibanje. Mi ne razumemo stališča podjetništva, zakaj, ako bi se ob polnem obratovanju dosegla 100 odstotkov višja produkcija, in to bi se, ker potem bi bile, namesto dveh peči, štiri v obratu, da bi se ne moglo zvišati mezde.

Delavstvo je odločeno izbojevati vsiljeni mu boj. Če gospoda misli, da bo dobila stavkokaze, se grozno moti. Gospodini Gerbitzu in Stadelbauerju pa povemo, da smo v Jugoslaviji in da se bo še našlo sredstvo, da bosta morala pripoznati, da mora tudi delavec pošteno živeti.

Vestnik Svobode.

Pouk v esperantu se bo vršil v torek dne 19. t. m. ob pol 7. uri zvečer na realki in ne v sredo kakor je bilo prvotno določeno.

Zahvala. Športni klub »Svoboda« izreka tem potom sodr. Z. Bernotu, narod. poslaniku, prvi delavski pekarni in Osred. društvu kovinarjev iskreno zahvalo za naklonjeno podporo. Vsi drugi sodrugi in strankine korporacije do katerih se je klub obrnil, menda smatrajo to edino mladinsko organizacijo stranke, kot nepotrebno, pa so najbrže naše okrožnice romale v koš. — Kadar bodo prišli naši ljudje do prepričanja da je mladina bodočnost stranke, šele tedaj se bode začela stranka širiti in napredovati. Š. K. »Svoboda«.

Dopisi.

Malenkostni liberalci. Že tretjič št. tam, da se je na predlog demokratov v mariborskem sosvetu sklenilo odpisati dolg ca. 23.000 K, ki bi ga imela plačati mestni občini uradniška menza. Zakaj se to podarja »na predlog demokratov«. Volitve vlcitve so in? demokrate vrag vzame brez pomoči uradnikov. Res je, da se je g. dr. Sernec, nosilec demokratske liste v Mariboru, požuril v seji sosveta ter stavil predlog, da naj se odpisje ta vsota, češ, uradniki so imeli zelo majhne dohodke, — njih plače so bile mnogokrat manjše od onih delavcev. Delavci so si znali pomagati, dočim uradnikom to ni bilo mogoče. Predlog je bil soglasno sprejet in mu nikdo ni oporekal, ker vsak človek, ki ima iskrico čuta, bo rad priznal, da so uradniki imeli v letih po prevratu nizke plače in jih imajo tudi še sedaj. Delavci umevamo dobro položaj uradnikov že dolgo, samo uradniki nočejo uvideti, da so izkoriščanci današnjega družabnega reda. Uradniki se sramujejo priznati, da so ravno tako proletarci kot manualni delavci. Gospod kandidat na županski stolec v Mariboru ima toliko rad uradnike kot lisca krokarja, ki ima kos sira v kljunu. Ona ne zahteva od

krokarja, naj ji da sir, samo hvali njegov lep glas! Tudi g. dr. Sernec želi samo uradniške glasove. Ti uradniki imajo čudno lep glas, če ga demokratski stranki daš! Da se je torej ravno na predlog g. demokratov odpisal uradniški menzi dolg v znesku K 23.000, ni ravno velika reč. — To vsoto bi lahko en sam demokrat z eno roko plačal. Pač pa smo radovedni, če b. do demokrati tudi predlagali, da se tista ogromna vsota v znesku treh milijonov odpisje, ki so jo oni s svojimi spekulacijami naprtili mestnemu prebivalstvu, katero vsoto bodo morali plačati slabo plačani uradniki in delavci? Vederemo.

Po svetu.

— Agrarna reforma na Slovaškem. Na Slovaškem so konfiscirali vas veleposestva madžarskih magnatov in tako je pripadlo državi 450.800 hektarov zemlje. Eden sam med madžarskimi mogotci, grof Palfy je moral »darovati« 165.000 hektarov! — No, ni vredno o tem govoriti, saj se ni zgodilo — pri nas.

— Stoletnica Napoleonove smrti se bo praznovala 5. maja po vsem Francoskem. Praznovali jo bodo tudi Angleži na — otoku Sveti Heleni, kjer je, kakor znano, korziški vojskovodja umrl v pregnanstvu. Praznovali jo bodo s tiho službo božjo in 101 topovskim strelom. — Iz priateljstva do Francozov. Au!

— Bivši predsednik Wilson je ponovno težko zbolel. Njegovi zdravniki nimajo nobenega upanja več.

— Rusi-begunci! Brazilski vlada se je odločila, da sprejme v svojo državo 50.000 ruskih beguncev, a vsakemu izmed njih da po 25-50 hektarov zemlje blizu železniških prog, in vse, kar je potrebno, da more zemljo obdelovati. — Torej!

— General Avarescu je obsojil 9 komunističnih voditeljev, med njimi dve ženski, na smrt. Med obsojenci se nahajata tudi znani romunski državljani Rakovski, predsednik ukrajinskih ljudskih komisarijato, ki se nahajajo v Rusiji. — General Avarescu je tudi človek in ni izključeno, da se mu tudi kdaj pripeti kaj človeškega.

— Tudi brezposelnost. Kakor poročajo londonski listi, je bilo marca meseca t. l. v Londonu nad 2000 gledaliških pevcev in pevk brez službe.

— Razširjenje zavarovanja na življenje. »News Bulletin« poroča, da je v Zd. drž. Zavah skupno 53.221.457 oseb zavarovanih na življenje. Zavarovanja znašajo skupaj 29.797.000.000 dolarjev.

— Stari Zakon v filmu. V Londonu si na Velikonočni ponedeljek proizvajali film celega Starega Zakona; film meri 750 km. S posebno skrbjo so inscenirali raj, vesoljni potop, selitev Židov v Egipt in njih prehod čez Rdeče morje. V filmu nastopa 12.000 ljudi.

Proda se posestvo s kovačnico

na vodno moč z vsem kovaškim orodjem, vrt, črn les in sadno drevje; posestvo je pripravno za žago in mlino, leži blizu glavne ceste. Natančnejša pojasnila pri J. Lešnik, Mežica, Koroško.

UČITELJSKA TISKARNA

LJUBLJANA, FRANCISKANSKA ULICA STEV. 6

REGISTROVANA ZADRUGA Z OMEJENO ZAVEZO.

TISKOVINE ZA SOLE, ŽUPANSTVA IN URADE. NAJMODERNEJŠE PLAKATE IN VABILA. ZA SHODE IN VESELICE.

LETNE ZAKLJUČKE

NAJMODERNEJŠA UREDBA ZA TISKANJE CASOPISOV, KNJIG, BROŠUR ITD.

STEREOTIPIJA. LITOGRAFIJA.

Schicht

Skozi desetletja izkazalo se je

v zvesti pomoči

„Schichtovo milo“

znamka „jelen“.

Njegova kakovost, izdatnost in pralna zmoglost prihrani mnogo ribanja in drgnjenja. Schichtovo milo pere v mlačni vodi bolje, kot mnoga druga mila v vroči. Pazite le na poleg svojeto varstveno znamko!

Zastopstvo za Slovenijo ima trdnja J. Globočnik in drug v Ljubljani.

Tisk „Učiteljske tiskarne v Ljubljani“

izdajatelj: Ivan Münar.

Odgovorni urednik: Jak. Vehovec.

Schicht